

Nivelvaiheen koulutusten uudistaminen suuntaviivat

Uuden koulutuksen nimi

Uuden nivelvaiheen koulutuksen nimi olisi **tutkintokoulutukseen valmentava koulutus**.

Yhtenäistettävät koulutukset

Uuteen nivelvaiheen koulutukseen yhtenäistettäisiin perusopetuksen lisäopetus (kymppiluokka), lukiokoulutukseen valmistava koulutus (LUVA) ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA).

Kansanopistojen pitkät linjat eivät olisi mukana uudessa nivelvaiheen koulutuksessa. OPH laatisi oppivelvollisille tarkoitetuille pitkille linjoille erilliset opetussuunnitelmat.

Vaikeimmin vammaisille opiskelijoille tarkoitettu työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus (TELMA) säilyisi nykyisellään. Vaikeimmin vammaisille opiskelijoille tarkoitettua ammatillista koulutusta antavat oppilaitokset voisivat jatkossa järjestää myös uutta nivelvaiheen koulutusta kohderyhmänsä opiskelijoille (kuten nykyisin VALMAa).

Järjestämisluvat

Ammatillisessa oppilaitoksessa uuden nivelvaiheen koulutuksen järjestäminen edellyttäisi järjestämislupaa (kuten VALMA nykyisin). Nykyiset VALMA-koulutuksen järjestäjät voisivat järjestää uutta nivelvaiheen koulutusta suoraan nykyisen järjestämislupansa perusteella, uudet halukkaat järjestäjät voisivat hakea järjestämislupaa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä voisi järjestää uutta nivelvaiheen koulutusta suoraan järjestämislupansa perusteella (kuten LUVA nykyisin).

Kansanopistot, joilla on ammatillisen koulutuksen tai lukiokoulutuksen järjestämislupa, voisivat järjestää uutta nivelvaiheen koulutusta edellä mainittujen linjausten mukaisesti.

Kunta perusopetuksen järjestäjänä voisi järjestää uutta nivelvaiheen koulutusta ilman järjestämislupaa. Yksityiset perusopetuksen järjestäjät ja valtio voisivat järjestää uutta nivelvaiheen koulutusta, jos opetuksen järjestämisluvassa on maininta perusopetuksen lisäopetuksen järjestämisoikeudesta.

Koska lukiokoulutuksen järjestäjät ja kunnat perusopetuksen järjestäjinä voisivat järjestää uutta nivelvaiheen koulutusta ilman järjestämislupaa, tulee ratkaista, miten koulutuksen riittävä saatavuus (myös alueellisesti) varmistetaan.

Rahoitus

Rahoitusjärjestelmät säilyvät erillisinä. Uuden nivelvaiheen koulutuksen rahoitustaso pyritään kuitenkin yhtenäistämään, jolloin opiskelijaa kohden määrättävä ”yksikköhintataso” olisi suunnilleen sama kaikissa rahoitusjärjestelmissä. Yhtenäistämisessä tulee huomioida, että saatavan rahoituksen tulisi vastata koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain perusteella määrätään tällä hetkellä perusopetuksen lisäopetuksen yksikköhinta. Rahoituslaissa säädetään myös LUVA-koulutuksen yksikköhinnan painotuskerroin (1,21). VALMA-koulutuksen kerroin määritellään OKM:n ammatillisen koulutuksen rahoitusasetuksessa (1,98; rahoitetaan vain ammatillisen koulutuksen perusrahoituksessa). Perusopetuksen lisäopetuksen ja lukiokoulutuksen rahoituksessa

opiskelijamäärä huomioidaan kahden vuosittaisen laskentapäivän perusteella, ammatillisen koulutuksen rahoituksessa opiskelijoiden työpäiviin perustuvien opiskelijavuosien perusteella.

Erikseen tulee ratkaista, siirretäänkö ja miten nykyisiä määrärahoja eri sektoreiden välillä, sekä mahdollinen uudistuksen lisämääräraha ja sen kohdentaminen.

Koulutuksen perusteet

Uudessa nivelvaiheen koulutuksessa otettaisiin käyttöön yhteiset OPH:n laatimat koulutuksen perusteet sekä yhteiset arviointia koskevat säännökset. Koulutuksen perusteet koostuisivat koulutuksen osista, joista muodostettaisiin kullekin opiskelijalle hänen tarpeidensa mukainen kokonaisuus. Koulutuksen osia voitaisiin suorittaa erilaisissa oppimisympäristöissä, myös työpajoilla. Koulutuksen perusteiden laadinnasta tulee huomioida uuden nivelvaiheen koulutuksen erilaiset kohderyhmät, kuten oppivelvolliset, aikuisopiskelijat ja maahanmuuttajataustaiset opiskelijat.

Mitoitus ja suoritus aika

Uudelle nivelvaiheen koulutukselle tulisi määrittää yhtenäinen suoritusmitta, kuten opintopiste tai osaamispiste. Nivelvaiheen koulutuksen suoritus aika olisi enintään yksi vuosi, mutta tarkoitus on mahdollistaa jatkossakin joustavat siirtymät tutkintotavoitteisen koulutuksen ja valmistavan koulutuksen välillä.

Lähtökohtaisesti kaikki opiskelijat eivät suorittaisi yhden vuoden mittaista koulutusta kokonaan, vaan opiskelija voisi suorittaa yhden tai useita koulutuksen osia (ns. moduuleita) oman tarpeensa mukaan ennen tutkintotavoitteiseen koulutukseen siirtymistä. Lisäksi tulisi luoda kannusteita ja velvoitteita (mm. rahoitus, lainsäädäntö), joiden keinoin varmistettaisiin opiskelijan siirtyminen nivelvaiheen koulutuksesta tutkintotavoitteiseen koulutukseen mahdollisimman nopeasti ja sujuvasti. Järjestelmän tulisi myös mahdollistaa esimerkiksi yhden moduulin suorittaminen vielä tutkintokoulutuksen aikana, jos tämä on tarpeen opiskeluvalmiuksien hankkimiseksi.

Koulutuksen osien järjestäminen

Kaikkien koulutuksen järjestäjien tulisi tarjota opiskelijoilleen mahdollisuus suorittaa kaikkia koulutuksen perusteiden mukaisia osia. Järjestäjä voisi järjestää koulutusta itse tai hankkia sitä muilta koulutuksen järjestäjiltä ja yhteistyötahoilta. Koulutuksen järjestäjillä tulisi olla toimivat yhteistyömallit lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja perusopetuksen (arvosanojen korottamismahdollisuus) välillä.

Erityinen tuki

Oppimisen ja opiskelun erityinen tuki yhtenäistettävä koulutuksen järjestäjästä riippumatta huomioiden opiskelijoiden yhdenvertaisuus. Tällä hetkellä perusopetuksessa on käytössä kolmiportainen tuki ja tehdään erityisen tuen päätös, mutta rahoituksessa ei ole erillistä korotuskerrointa. Lukiokoulutuksessa puolestaan opiskelijalla on lakisääteinen oikeus erityiseen tukeen, mutta erityisen tuen saamisesta ei tehdä päätöstä eikä rahoituksessa ole erillistä korotuskerrointa. Ammatillisessa koulutuksessa tehdään päätös erityisen tuen saamisesta ja erityinen tuki huomioidaan rahoitusjärjestelmässä korotuskertoimella.

MUISTIO/OKM 11.2.2020

Oppivelvollisuuden laajentamisen seurantaryhmä 12.2.2020

Voimaantulo

Uusi koulutus otettaisiin käyttöön 1.8.2022, opiskelijavalinta keväällä 2022. Lakimuutokset valmisteltaisiin oppivelvollisuus-HE:n yhteydessä.